

BALTSSENDE GOUDHAANTJES?

Op 2 december 1972 namen wij gedurende ongeveer vijf minuten twee Goudhaantjes waar, wier gedrag ons sterk aan balts deed denken. Mogelijk had het gedrag echter een andere betekenis.

Zij bevonden zich op ongeveer 2 m hoogte op twee elkaar kruisende dunne kale stammetjes. Het eerste dat opviel was, dat zij voortdurend vrijwel op dezelfde plaats bleven. Zij verplaatsten zich langzaam, hoogstens over 30 cm afstand. Ze bleven dan ook steeds dicht bij elkaar (10-30 cm). Voortdurend bewogen zij zich schiksgewijze. Hierbij was mogelijk sprake van "gebarentaal" van wangen, kruin, uitgespreide staart en onderstaartdekveren. Beide wangen werden om beurten de partner snel toegewend. Dat gebeurde ook met de bovenkop. Het viel ons op dat de lichte wang nu bijna wit leek, zodat er een grotere contrastwerking was met het donkere, relatief grote oog dan normaal tijdens het voedsel zoeken het geval lijkt te zijn. Mogelijk is dit slechts schijn, doordat zij bij het voedselzoeken zo beweeglijk zijn, zodat ze dan niet zo nauwkeurig bekeken kunnen worden.

Is het mogelijk, dat de veren van de wang door huidspiertjes wat meer aangedrukt worden, zodat zij een gladdere oppervlakte vormen en meer licht reflecteren met als resultaat een wangtekening met felle contrasten?

De staart werd voortdurend wijd uitgespreid en weer gevouwen en in gespreide toestand de partner toegewend. Ook leek het of de onderstaartdekveren een rol speelden, want ook dit gedeelte van het lichaam werd regelmatig de soortgenoot toegeskeerd.

Beide vogels gedroegen zich hetzelfde. Wel kregen wij de indruk dat de één het gedrag iets intensiever vertoonde. Zoals reeds gezegd verplaatsten zij zich bij dit vertoon langzaam over korte afstand. Hierbij bevond zich nu eens de een dan weer de ander boven. Wij konden ze tot op minder dan één meter naderen, maar dat is voor Goudhaantjes niets bijzonders.

Bijzondere verrichtingen aan het goudgele streepje op de schedel, zoals oprichten of uitspreiden van deze veertjes, hebben we niet kunnen waarnemen.

Het is waarschijnlijk dat ons een deel, misschien wel een groot deel van overige "gebarentaal" ontgaan is. Analyse van een slow-motion opname zou nadere bijzonderheden kunnen opleveren.

Talrijke vragen zijn bij ons opgekomen. Was dit een baltsspel? Vormen deze vogels reeds een paar? Blijven reeds in vorige broedseizoenen gevormde paren ook na de broedtijd steeds bijeen? Zijn zij voor het leven gehuwd? Vindt paarvorming normaal gedurende de winter plaats? Is er überhaupt iets over paarvorming en balts van Goudhaantjes bekend? Heeft het vertoonde gedrag een geheel andere betekenis?

In de weinige door ons geraadpleegde literatuur konden wij geen uitsluitel vinden.

Deze wandeling leerde ons weer opnieuw, dat je bij het kijken naar vogels toch steeds weer dingen ziet, waarmee je niet eerder geconfronteerd werd.

P.L.Ploeger.